

ralnej dobi je bil velik špektakel, če se je duhovnik predrznil o šolskih stvarih izpregovoriti besedo in predbacivale so se mu klerikalno-narodne agitacije. Kakor da bi duhovnik zato, ker o kakej šolske stvari povzdigne svoj glas, moral biti klerikalni agitator, in kakor da bi on, ki mej ljudstvom živi, in reči moram, v Koroški z njim trpi, ne bil prvi poklican, da odda sodbo. Ta sodba 97 katehetov več tehta, nego protizjava vseh županov v Koroški. (Istina! na desnici.)

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarske stvari.

Kaljivost z mašino izmlačnega žita.

Že s prostim očesom se moremo prepričati, da je mnogo zrnja, katero je skozi mlatilno mašino šlo, zdrobljenega in poškodovanega. Koliko tako poškodovanje na kaljivost semena vpliva ima, se more komaj misliti. Sme kot gotovo veljati, da so zrna od pšenice, rži in ječmena močnejša in se ne poškodujejo tako lahko ko pa oves. Pri ovsu, ki se je z mlatilnico izmlatil, je zguba kaljivnega zrna tako velika, da je potrebno to silje vsakokrat s cepcem izmlatiti pa ne v mlatilnici. Za poskušnjo so v topli sobi zaboj z dobro prstjo nasuli, na katero je mogla svetloba priti in v njo 24 poškodovanih v mlatilnici izmlačnih ovsenih zrnj vsejali, katerim je mlatilnica luščine vzela bila. Poleg teh so pa ravno toliko zrnj s cepcem izmlačnih posejali, ki so bila še v luščinah. Nasledek je bil ta-le: Od nepoškodovanih, neizluščenih zrnj je pognalo 22 in prav lepo rastlo, od izluščenih jih je pa le troje pognalo, le klaverno rastlo in le za polovico tako visoko bilje pognalo ko prvo.

Iz te poskušnje je toraj jasno ko beli dan, da po mlatilnici oluščena, ovsena zrna, da so tudi koreninske in listne klice nepoškodovane ostale, neposredno uplivanje rodovitne zemlje ne morejo prenesti in da jim je odpravljena luščina potrebna, da gnjilobo od zrnja odvrta. Ali je mlatilnica na tesno ali široko postavljena, vlažno ali suho snopovje, vlažni ali suhi zrak pri mlatenju morejo koristno ali škodljivo vplivati. V povedanem slučaju so bili snopi v pravilno suhem stanju in mlatilo se je pri mrazu od 2 stopinj. Mlatilnica je bila na široko postavljena in vendar iznaša odluščenih zrn del 10^{0/0}, ki so le slabo kaljivna.

Kako piriko ali pirnico pokončati.

Ni bolj razširjenega in bolj sitnega plevela od pirike ali pirnice. Obče znan je ta plevel in spisale so se že cele knjige, kako ga treba pokončevati in zatirati in vendar se še ni posrečilo pomoček iznajti, s katerim bi se ta trdovratni poljski zajedavec dal gotovo zatreti. Pirika ljubi najbolj milo dobro obdelano zemljo. Ker hitro raste, more v kratkem času celo polje popolnoma za-

rasti, da plug korenitje komaj prereže in svoje delo čisto opravi. Vsled tega pa pirnica njivo močno izsesa in zato je treba, da kmetovalec vse žile napne se tega nadležnega poljskega sovražnika iznebiti.

Prej so kmetovalci mislili pirnici s plugom, kateri ima na obe plati režoči lemež, do živega priti potem ko so še njivo z brano dobro povlačili. Ovi plug je bil prej v mnogih kmetijah v visokih čisljih. Dan današnji so se pa poljedelci prepričali, da pirnice z njim ne morejo popolnoma zatreti, in da se s tem plugom gledé na pirnico njivi dostikrat več škodi nego koristi. Ta plevel ima namreč globoke korenine, s plugom se te na več koscev prerežejo, katerih vsak zopet iz nova požene.

Pirnica potrebuje za rast zraka in mira. Tam, kjer ta dva pogoja svojega razvitka najde, tam veselo propeva. Če se ji pa zrak odtegne in mir ne privošči, tam začne klaverneti in pri najboljši brani konec vzame. Zato pa nič toliko ne pomaga pirnico zatirati, ko luščenje njive z luščivnim lemežem. Ako se njiva, ki je s pirnico zelo zapleveljena na prvo brazdo tako preorje, je mogoče njivo z večkratnim marljivim povlačenjem in s popasenjem z ovcami pirnice rešiti, tako da začne sama ob sebi hirati in slednjič popolnoma konec vzame, zlasti če na luščenje še globoko oranje z ozko brazdo sledi. Vsako motenje pirnico v rasti nazaj potisne. Luščivni lemež pirnici tako rekoč glavo poreže, brana z jednim ali dvema vlakoma tako daleč prsti odgrne, da po solnci in zraku vsahne. Korenine, ki v zemlji še ostanejo, sicer zopet poženejo in njiva ozeleni. To je pa ravno pravi čas, ovce na njivo zagnati, da mlado travo popasejo. Ovčji griz moti pirnico v rasti, močna korenina po ti rani zgubi sok in živo moč in slednjič popolnoma oslabi. Ko je njiva popasena, se zopet dobro povlači in sicer z jednim ali k večemu dvema vlakoma in tako brana korenitje s časoma podere ali ga vsaj v rasti moti, da poslednjič pogine.

To popisano delo je le dvakrat treba storiti in pirnica je medla in oslabela. Če se pa v tem stanu še popolnoma globoko podorje, se v prsti do cela zaduši.

Dopisi.

Iz Koroškega. (Družba sv. Mohora zasramovana.) Koroški Slovenci tirjamo slovenščino v naše šole zategadelj, ker korist iste pripoznamo, ker je tudi pri vsih narodih celega sveta materinščina upeljana v ljudskih šolah, samo pri nas ne, ker to tudi zahtevajo šolske postave in ker je to odločno izrečeno v občnih učnih pravilih. Mi se hočemo s pomočjo postavnih sredstev boriti za mili svoj slovenski jezik in sicer toliko časa, dokler ne priborimo svojemu jeziku popolne enakopravnosti,